

(Политика)

Због свих не само штетних већ и погубних последица европских интеграција најважније питање за Србију јесте на који начин променити, то јест прекинути досадашњи однос са Европском унијом, који се остварује у оквиру европских интеграција и Споразума о стабилизацији и придруживању као кровног интеграционог споразума између Србије и ЕУ. Ако се ставља приговор да је Србија сувише дубоко ушла у интегративни процес са ЕУ да би га сада раскидала, треба навести једноставну чињеницу да је Исланд био пред самим уласком у Европску унију када је донео одлуку о прекиду прикључења. Али је још важнији пример Британије, која најављује расписивање референдума о изласку из ЕУ. Да се још једанпут подсетимо да је британски премијер Камерон најавио да ће референдум бити одржан 2017. године ако конзервативци остану на власти.

Референдум је, нема сумње, најлегитимније средство за доношење тако крупне одлуке о промени државне политике која је за учлањење Србије у Европску унију. С обзиром на то да је ЕУ злоупотребила поверење Србије и сада непосредно условљава даље европске интеграције нормализацијом односа са нелегалном државом Косово, само народ на референдуму може да се изјасни о овим суштински промењеним околностима у односима Србије и Европске уније. Народ Србије треба на референдуму да одлучи да ли је за напуштање европских интеграција или пристаје да се настави досадашња политика европских интеграција.

Зато сматрам да би било најбоље, да би било неопходно организовати слободни референдум о напуштању европских интеграција најкасније почетком 2015. године. Период од годину дана сасвим је довољан да се у Србији поведе одговорна расправа између присталица Европске уније и присталица политичке неутралности. После ове јавне расправе, предстоји референдумска кампања која би требало да омогући народу да одвагне све аргументе „за” и „против” Европске уније и да донесе коначну одлуку о томе којим путем треба Србија да иде. То би заправо значило утврђивање једног

редоследа потеза око којег би се договориле све странке у Скупштини Србије. Ево како би тај редослед могао да изгледа: Скупштина Србије доноси одлуку о расписивању референдума почетком 2015. године. Ако народ на референдуму одбади приступање Европској унији, Скупштина Србије прекида европске интеграције и проглашава политичку неутралност. Одређује се нова политика Србије према ЕУ и државама чланицама, а то је политика директне сарадње са европским државама појединачно. Европској унији се нуди редефинисање Споразума о стабилизацији и придруживању. Ако Европска унија не пристаје на редефинисање, укида се ССП и праве се нови споразуми који уређују односе Србије и Европске уније.

С друге стране, ако се на референдуму потврди садашње опредељење власти да води Србију у Европску унију, добија се пуни легитимитет за наставак европских интеграција, који више не може да се доводи у питање. У сваком случају то би значило крај досадашње закулисне политике Европске уније према Србији и изношење на светло дана питања шта ЕУ жели од Србије и који је одговор Србије на такву политику Европске уније. Тако би се, коначно, успоставили чисти рачуни између Србије и Европске уније, било на основу нове политике неутралности било на основу старе политике европских интеграција. Све је боље од садашње неискрености и скривања правих намера Европске уније према Србији. И највећи еврофанатици добили би много овим референдумом јер би се потпуно рашчистио однос између Србије и ЕУ. Брисел сада према Србији примењује „политику наде“, користећи се лажним оптимизмом за сурову манипулацију емоцијама народа. Интерес Србије је да коначно стави тачку на лажну „политику наде“ Европске уније и да саопшти свој одговор на питање какве треба да буду њена будућност и њена судбина.

Сагласно бриселској процедури, по којој је потребно најмање годину и по дана за преглед стања, и најмање шест година за преговоре, као и најмање две године за ратификацију Уговора о приступању, произлази да Србија ни теоријски за десет година не може да приступи Европској унији. Дакле, ако знамо да у наредних десет година Србија не може да приступи Европској унији, а ЕУ је Косово, то јест распарчавање Србије, поставила као главни услов за наставак европских интеграција, онда је потпуно разумљиво, оправдано и неопходно да Србија треба сада да распише референдум о томе да ли прекинути или наставити европске интеграције. У противном нам се може десити да Србија наредних година настави да распродаје своје државне, националне и економске интересе зарад учлањења у Европску унију, а да се у међувремену ЕУ распадне или реформише на начин који искључује њено проширење.

ЕУ би могла да пристане на политичку неутралност Србије

За Србију не постоји оправданији тренутак да се распише референдум о Европској унији од данашњег. Бриселски споразум потписан је 19. априла 2013., а њиме је суштински измењен положај Косова у односу на Србију. Бриселски споразум признаје косовске законе, косовску владу, косовске судове, косовски правни поредак и расписивање избора по косовским законима. Истовремено је ЕУ званично утврдила да је кључни услов за наставак европских интеграција Србије успостављање пуне нормализације односа Београда и Приштине. За расписивање референдума не могу постојати крупнији и важнији разлози од ових.

Али, пре тога у отвореној јавној дебати треба показати да је досадашњи начин односа Србије и ЕУ могуће променити бољим, а то значи оним начином по којем ће од новоуспостављених односа обе стране имати користи, а не само једна као до сада.

Из тог разлога неопходно је пронаћи оне тачке сарадње и обострано корисних подстицаја око којих би се развили будући односи Србије и ЕУ. У том смислу, они би морали бити диференцирани у односу на диференцирану природу интереса једне и друге стране, али имајући у виду и одсуство оног магловитог циља који је добар део српске политичке класе и културне елите држао материјално и идеолошки прикованим за ЕУ, а то је пуноправно чланство.

Комплекс новог партнерства Србије и ЕУ био би употпуњен тек укључењем читавог низа сарадничких уговорних односа у питањима од обостране користи. Ту би спадали споразуми у области саобраћаја, слободе кретања и давања услуга, улагања капитала и пословног настањивања, научног и технолошког развоја, инфраструктуре, безбедности и борбе против организованог криминала, образовања, заштите животне средине, заштите потрошача и многих других области у којима би пре свега Србија имала користи у правцу подизања разних врста стандардизација по угледу на ЕУ.

Добар пример за успостављање сарадње са Европском унијом представља Швајцарска, која је неутрална држава. Наиме, Швајцарска је од 1972. године до сада потписала 120 билатералних уговора са ЕУ.

Издазак Србије из европских интеграција у основи значи успостављање нове политике међудржавне сарадње. То ће рећи да би следећи корак у новој политици Србије био успостављање јаке билатералне политике уместо досадашње политике европских интеграција. Кључна реч нове политике Србије јесте „држава“, а не Европска унија.

Инсистирајући на држави Србији, ми истовремено инсистирамо и на сарадњи са другим државама.

И коначно, завршни корак у овом по Србију добром сценарију односи се на проглашење политичке неутралности. Србија ослобођена европских интеграција и туторства ЕУ, са редефинисаним ССП-ом или новим трговинским и другим уговорима са Европском унијом, с новом политиком међудржавне сарадње, излази на међународну сцену као слободна држава која самостално одлучује о својим интересима. Политичка неутралност омогућава Србији да има и Споразум о слободној трговини са Русијом и трговински споразум са Европском унијом. Омогућава јој и слободу да, сагласно својим интересима, развија међудржавну сарадњу са сваком земљом са којом за то постоји међусобан интерес. Политичка неутралност ничим не спутава Србију, него јој, напротив, пружа најбоље шансе да се развија као слободна држава која самостално одлучује.

Јасно је да је за Европску унију најбоље да задржи садашњи подређени положај Србије. Али проверена прагматичност Европске уније сведочи и да би она могла да пристане на политичку неутралност Србије ако бисмо ми као земља одлучно наступили. Дакле, ипак је све у нашим рукама, под претпоставком да знамо шта хоћемо и како то да урадимо. Разумном политиком можемо да се поставимо између Запада и Истока као политички неутрална држава, која жели да сарађује и са једнима и другима чувајући своје националне и економске интересе.

Посебну пажњу Србије морају да привуку и процеси у Европској унији. Потпуно је неизвесно којим путем ће се развијати ствари у Европи и широм света. Готово свакога дана искрсавају проблеми који упозоравају колико је крхка стабилност међународног поретка и колико је неизвесна економска перспектива, посебно развијеног и водећег дела човечанства. Та неизвесност налаже Србији да на време пронађе прави одговор како да на најбољи начин заштити своје државне, националне и економске интересе. Објективно питање опстанка Европске уније није брига и одговорност Србије. То превазилази наше снаге и није питање наше одговорности. Али о судбини и будућности Србије нема ко да брине осим нас самих.

(Одломак из књиге: „Политичка неутралност или Европска унија“)